

Jaarverslag 2022

Inleiding, visie en missie

De ontstaansreden

“Alle mensen, ook de meest kwetsbare, moeten met al hun mogelijkheden en kwetsbaarheden een eigen zinvolle plek kunnen innemen in de samenleving”.

Uit de nota van het Vlaams Welzijnsbeleid

Dit is één van de speerpunten in het Vlaams Welzijnsbeleid van de laatste jaren: de uitbouw van een inclusieve samenleving waarin iedereen een goed leven kan uitbouwen.

Om dit te kunnen realiseren werden grondige hervormingen doorgevoerd in het brede zorglandschap, vaak gebundeld onder de noemer ‘vermaatschappelijking van de zorg’.

Maar willen we echt ons doel bereiken, dan is er voor kwaliteitsvolle (buurtgerichte) zorg een stevige basis nodig, een sterke informele betrokkenheid van mensen op elkaar. Hierbij gaat het niet in de eerste plaats over het zorg dragen in enge betekenis, maar over verbondenheid, meeleven met elkaar, betekenis hebben als familielid, als vriend, als buur, als burger, van mens tot mens. Het gaat over het recht om volwaardig deel uit te maken van de samenleving en er aan te kunnen bijdragen, over belonging en de mogelijkheden krijgen om je eigen keuzes te maken, samen met mensen die voor jou belangrijk zijn.

Dit fundament lijkt vandaag de dag erg broos. Veel mensen bevinden zich nog steeds aan de rand van de samenleving, hebben het gevoel de regie over eigen leven te verliezen, lijken samen te vallen met hun beperking of kwetsbaarheid éénmaal ze afhankelijk worden van zorg en ondersteuning, voelen zich alleen, vinden hun leven zinloos...

5 vrijwilligersorganisaties (ATK, EKC, Homsestart, Lus en Magenta) bundelden hun expertise in het samenwerkingsverband BurgersAanzet om de nood aan dit stevig fundament nog sterker in de verf te zetten in Vlaanderen.

Vertrekkend van het geloof in de weerbaarheid, veerkracht en creativiteit van mensen en in hun vermogen om in verbondenheid hun leven invulling te geven en het in handen te houden.

Met als doel de aanwezige expertise rond diverse modellen van netwerkversterking voor en door burgers te bundelen én ten dienste te stellen van zowel burgers, verenigingen, (zorg)organisaties als lokale besturen.

Wat?

BurgersAanZet is een samenwerkingsverband van vrijwilligersorganisaties die hun opgebouwde expertise rond het opzetten van zorgzame initiatieven van burgers naar burgers wil uitdragen en ten dienste stellen van iedereen die wil leren, inspiratie zoekt en aan de slag wil gaan.

Onze ervaring ligt hierbij vooral in modellen die mensen versterken door

- hen samen te brengen en ervaringen te delen, zoals in lotgenotenwerkingen
- een buddy als compagnon de route te zoeken, zoals in duo- of buddywerkingen
- hen beter te omringen met een natuurlijk netwerk van familie, vrienden, burens via allerlei modellen van netwerkversterking
- anderen vanuit een vrijwillig engagement mee betrokken te maken op het leven van mensen
- samen plannen te maken en hen de regie over hun leven (terug) in eigen handen te geven
- in hun eigen buurt mee te bouwen aan een zorgzame gemeenschap waar iedereen een plek heeft

Op dit moment zetten 5 vrijwilligersorganisaties hun schouders onder dit samenwerkingsverband: ATK, EKC, Homestart, Lus en Magenta.

De gemeenschappelijke 'motor' in elk van onze organisaties is de vrijwillige inzet van 'gewone' burgers die, vanuit verschillende modellen, mensen dichterbij elkaar brengen, breder kijken dan de aanwezige kwetsbaarheid en samen oplossingen vinden.

Waarom dit samenwerkingsverband?

Omdat we geloven dat er in Vlaanderen vele, vaak kleine, verenigingen en initiatieven ontstaan die een prachtidee hebben maar wel wat inhoudelijke steun en inspiratie kunnen gebruiken om uit de startblokken te kunnen schieten én een duurzame werking uit te bouwen.

Omdat we geloven dat er een winst zit om met 'gelijkgezinden' samen na te denken, problemen aan te pakken, positieve verhalen te delen en soms ook zelfs een gezamenlijke stem te laten horen, vanuit ieders unieke eigenheid.

Omdat we geloven dat er in Vlaanderen veel sociaal en divers kapitaal aanwezig is bij mensen die vanuit een maatschappelijk engagement van mens tot mens hun steentje willen bijdragen aan de uitbouw van een zorgzamere samenleving.

Hoe meer mensen, verenigingen en organisaties hier mee hun schouders willen onder zetten, hoe beter. BurgersAanZet wil deze initiatieven erkennen, mee helpen bekendmaken, faciliteren en laten groeien.

Verslag van het werkjaar 2022

Op basis van de vastgelegde strategische doelstellingen die aan het begin van het werkjaar geformuleerd werden, brengen we hier graag verslag uit van onze activiteiten.

Voor elke activiteit beschrijven we wat het doel was dat we onszelf vooropgezet hadden, wat we gerealiseerd hebben, hoe het proces verlopen is en welke lessen we geleerd hebben.

In bijlage vind de geïnteresseerde lezer daar waar relevant, het uitgebreide procesverloop.

1. Strategische doelstelling:

Het inspiratiecentrum BurgersAanZet staat eind 2022 op de kaart in Vlaanderen.

1.1. Update website

Doel	Bij de start van BAZ ontwikkelden we een website op basis van wat we toen wisten, dachten en deden. Na 3 jaar concrete werking was het tijd om onze website in een nieuw kleedje te steken, zowel wat betreft lay-out als wat betreft inhoud.
Procesverloop	In samenwerking met Glynn Denys van Tigerous werd de website in een nieuw kleedje gestoken, inclusief een nieuw logo. Maar nog belangrijker dan de vernieuwde look and feel, was de oefening die gemaakt werd rond de inhoud: waar staat BAZ voor? Naar wie richten ze ons? Wat willen we vertellen? Op die manier bracht deze communicatie-opdracht een intens denkproces op gang dat ons naar de kern van onze visie en missie leidde. Tegelijk gingen we op zoek naar inspirerende projecten en voorbeelden, die een plekje kregen op onze website: voorbeelden van buddy- en lotgenotenwerkingen, vrijwillig engagement en community building enz.
Stand van zaken eind 2022	Het resultaat is te zien via www.burgersaanzet.be en we zijn er fier op. Maar we zijn er nog niet ... We willen nog artikels, leestips, enz toevoegen zodat mensen die meer willen weten over een bepaald model van netwerkversterking op onze website de nodige informatie vinden. We begonnen onze zoektocht bij de eigen partnerorganisaties vanuit de eigen opgebouwde expertise. Op deze manier verzamelden we de voorbije maanden heel wat literatuur voor onze virtuele bibliotheek die vanaf 2023 een plek krijgt op onze website. Enkele titels van reeds ingezamelde literatuur zijn <i>'Sociaal Schaduwwerk'</i>, <i>'Over informele spelers in het welzijnslandschap'</i>, <i>'Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede'</i>, <i>'Kwetsbaar verbonden. De duomethodiek in Vlaanderen'</i>, <i>'Eigen Kracht-conferenties. Burgers aan zet'</i>, <i>'De rol van community building in de vermaatschappelijking van de zorg'</i> en <i>'Samen leven. Een pleidooi'</i>. Daarnaast is deze website slechts een tussenstap. Het up-to-date houden, regelmatig nieuwe content toevoegen, enz zal een blijvende uitdaging blijven.
Lessons learned	Een website is een weerspiegeling van de inhoudelijke werking: - In vergelijking met de eerste versie was er nu al veel meer duidelijkheid over visie en missie wat ook merkbaar is op de site.- De vorming van een virtuele bibliotheek verliep zeer moeizaam. Door te grote werkdruk in oa de partnerorganisaties liep de informatiedoorstroming vanuit de partners naar BAZ niet optimaal.- In 2023 gaan we iemand verantwoordelijk moeten maken voor het up-to-date houden van de website

1.2. Verhalenbundel

Doel	Via verhalen van mensen in kwetsbare situaties rond hoe zij deelname aan 'het verenigingsleven' ervaren hebben willen we burgerinitiatieven, verenigingen, middenveldorganisaties en organisaties inspireren en sensibiliseren. De verhalen tonen ons namelijk de vele vaak onzichtbare en hardnekkige drempels die mensen in een kwetsbare situatie vaak ervaren. De verhalen worden gebundeld in een online en papieren publicatie en op 2 manieren ingezet • Enerzijds richt de publicatie zich naar verenigingen die binnen hun eigen werking zichtbare en vooral onzichtbare drempels willen aanpakken en zo mensen in kwetsbare situaties meer kansen bieden tot deelname aan het verenigingsleven. • Anderzijds zal de publicatie gebruikt worden binnen de door BAZ ontwikkelde workshop 'Iedereen Welkom in jouw vereniging'. Bij inschrijving worden de deelnemers gevraagd de verhalen voor de start van de workshop te lezen en dan één verhaal te kiezen, om zo het perspectief van dat verhaal mee te nemen in de workshop, waar de vertaling gemaakt wordt naar de eigen werking.
Procesverloop	- In de loop van 2020 en 2021 werden acht mensen in kwetsbare situaties (ouderen, mensen met migratieachtergrond, ex-gedetineerden, mensen met psychische kwetsbaarheid die niet echt zichtbaar is...) geïnterviewd over drempels en kansen die zij ervaren bij hun deelname aan de samenleving en in 'het verenigingsleven'. - Deze verhalen werden in 2022 uitgewerkt tot sprekende verhalen en gebundeld in een publicatie over erbij horen en deelnemen aan de samenleving.
Stand van zaken eind 2022	De bundel is klaar voor publicatie.
Lessons learned	De kracht van verhalen: mensen een forum geven waar hun verhaal verteld kan worden, waar zij erkend worden en de kans krijgen met hun verhaal een steentje te verleggen is heel krachtig. Deze verhalen zijn volgens ons veel sprekender en 'werkzamer' dan een olijsting van drempels of onderzoeken naar participatie.

1.3. Screencasts

Doel	Het doel van de 3 screencasts is het belang van een tweede welzijnspijler – naast die van de professionele zorg en ondersteuning – op de kaart te zetten en de complementariteit ervan aan te tonen. In een eerste screencast maakt het verhaal van Cindy, Ahmed en Jef duidelijk hoe de tweede welzijnspijler het verschil kan maken en aanvullend is aan het bestaande zorg- en welzijnsaanbod. De tweede screencast zoomt in op de rol van lokale besturen bij het ondersteunen van de tweede welzijnspijler. In deze screencast staan we stil bij welke rol een stad of gemeente kan opnemen. De derde screencast legt de focus op de rol van de eerstelijns zorg- en hulpverlening. Deze pijler is op zich zeer waardevol, maar kan ook een belangrijke rol spelen in het erkennen en promoten van de 2de welzijnspijler en van die initiatieven die draaien om verbinding en vrijwillig engagement.
Procesverloop	Door de ervaring van de vijf partnerorganisaties en het geloof in het belang van netwerkversterkende initiatieven, konden we bij de ontwikkeling van de eerste screencast vertrekken van de reeds opgebouwde expertise. Hetzelfde gold voor de twee volgende screencasts. Door in 2022 concreet aan de slag te gaan in diverse proeftuinen met lokale besturen en de eerstelijns zorg- en hulpverlening evolueerde de inhoud van de screencasts gaande weg en werd de boodschap steeds scherper.
Stand van zaken eind 2022	• De eerste screencast staat online. • De proefversie van de tweede screencast is klaar. Deze wordt momenteel herbekeken en op punt gesteld. Vervolgens zal deze van een getekende animatie worden voorzien. • De derde screencast: het materiaal voor het scenario werd verzameld. Het scenario wordt in 2023 verder uitgewerkt.
Lessons learned	De eerste screencast werd zeer actief gebruikt in de workshops die we gaven aan de zorgzame buurtprojecten en de workshops in samenwerking met VVSG. Ze werden steeds zeer positief onthaald. We spraken met Visual Harvesting af om de 2de en 3de screencast in het voorjaar van 2023 af te werken.

1.4. Workshops

1.4.1. De basisworkshop: Burgers aan zet!

Doel	In deze workshop ligt het accent op visie-ontwikkeling rond het belang, de eigenheid en meerwaarde van de 2de welzijnspijler. Omringd zijn door 'gewone' mensen, erbij horen, het gevoel van betrokkenheid, iets kunnen betekenen voor een ander, Het zijn allemaal dingen die belangrijk zijn als we het hebben over welzijn en kwaliteit van leven. Inzetten op het versterken van mensen, het verhogen van verbondenheid en betrokkenheid op elkaar en het vrijwillig engagement van burgers naar burgers is dan ook een belangrijke opdracht van een zorgzame samenleving. De workshop richt zich vooral naar beroepskrachten, organisaties en initiatiefnemers die de winst van burgerbetrokkenheid willen ervaren. Maar de workshop kan ook zinvol zijn voor een breed publiek, gaande van geïnteresseerde burgers, lokale besturen, aanbieders van een ondersteuningsaanbod, lokale middenstand, enz. Tijdens de workshop gaan we in op de meerwaarde van burgers als volwaardige partners. Via een aantal praktijkvoorbeelden en oefeningen laten we de deelnemers ervaren waar de winst zit om burgers aan zet te laten. Tot slot reiken we een reeks modellen en tools aan waar de deelnemers mee aan de slag kunnen.
Procesverloop	De workshop werd opgesteld op basis van de ervaring en de expertise van de verschillende BAZ-partners: - Op 9 maart was een eerste brainstormmoment- De resultaten van deze brainstorm werden door een stafmedewerker verder uitgewerkt- Op 26 augustus werd een try-out gedaan voor alle partners van BAZ- Vervolgens werd de workshop 2x in open aanbod aangeboden. Jammer genoeg waren er te weinig deelnemers om de workshop te laten doorgaan.
Stand van zaken eind 2022	De workshop is klaar en zal in 2023 opnieuw worden aangeboden.
Lessons learned	Enkel de webiste en mailing volstaan (nog) niet om dit aanbod aan de man te brengen. Er moet een pro-actief communicatieplan uitgewerkt worden. Hierbij willen we de ondertussen opgebouwde linken met VVSG, de zorgzame buurtprojecten e.a.

1.4.2. Aan de slag met de duo- of buddymethodiek

Doel	Op basis van de jarenlange ervaring van enerzijds de buddytrajecten van zowel Home-Start Vlaanderen als ArmenTeKort en anderzijds het onderzoek van Bea Van Robaeyns en Vicky Lyssens-Danneboom over de duo-methodiek in Vlaanderen, werd een workshop uitgebouwd die geïnteresseerde gemeentebesturen en welzijns- en zorginstellingen, maar ook burgers kan helpen om een eigen buddywerking op te zetten. De workshop omvat volgende onderdelen: -Doel van de duo-methodiek en complementariteit met hulpverlening -Kenmerken -Types en doelgroepen -Vriendschap als basis -Voordelen op micro en macro niveau -Uitdagingen -Professionele ondersteuning -Verschillende aspecten van de duo-werking -Verbindend en versterkend beleid
Procesverloop	Uitwerking van de workshop ‘Start een buddywerking’. Nadien bespreking en uittesten van de workshop in nauwe samenwerking met ArmenTeKort en Home-Start teneinde de inhoud van de workshop te toetsen aan hun kennis en ervaringen. Eenmaal de workshop op punt stond, werd deze aangeboden op de website. Tegelijk werd via een mailing in september naar alle beleidsverantwoordelijken en beleidsmedewerkers van lokale besturen binnen het domein van zorg en welzijn bekendgemaakt.
Stand van zaken eind 2022	Jammer genoeg waren er in het najaar te weinig inschrijvingen om de workshop te laten doorgaan op de 3 vooropgestelde data. De workshop zal in 2023 opnieuw aangeboden worden.
Lessons learned	Net als bij de andere BAZ-workshops is het cruciaal om na te denken hoe dit aanbod raak bij de mensen waarvoor het bedoeld is: enerzijds lokale besturen en gemeentes, maar evengoed welzijns- en zorginstellingen die met deze methodiek aan de slag willen en zelfs burgers die hier rond iets willen opzetten. Voor elke doelgroep moeten we op zoek naar de juiste communicatiekanalen en ook zoeken naar het juiste momentum. Zo kregen we bv vanuit lokale besturen de reactie dat er na de coronaperiode zoveel was blijven liggen dat er nu geen tijd was voor nieuwe projecten. In functie van bekendmaking naar lokale besturen is VVSG een ideale partner, naar welzijnswerkers en burgers moeten we op zoek naar andere partners.

1.4.3. Bouwen aan gemeenschappen

Doel	In deze workshop willen we de deelnemers meenemen in de basisprincipes van gemeenschapsvorming van onderuit, met en door burgers. Wat we brengen is gebaseerd op het Asset Based Community Development-model van John McKnight. Hij verlegt in zijn model de focus van klassieke -vaak kwantitatieve- buurtanalyses naar een procesmatig verhaal door: - Niet als 'buitenstaander' naar een buurt te kijken maar te vertrekken van de burgers die er wonen.- Een buurt niet te zien als iets statisch maar als een bewegend netwerk, een kluwen van linken en contacten.- Te vertrekken van wat aanwezig is en niet van wat ontbreekt- De rol van ondersteunende diensten en organisaties te hertekenen: niet meer sturend, controlerend en/of richtinggevend maar ten dienste van wat leeft in de buurt en bij de mensen die er wonen.
Procesverloop	Deze door BAZ ontwikkelde workshop kende een groot succes in 2022, en werd in totaal 8 keer aangeboden, 5 keer als onderdeel van een volledige vormingsdag aan de projecten Zorgzame buurten (29/4, 4/5, 19/5, 29/6 en 30/6), 2x als een workshop van een halve dag in samenwerking met het VVSG (op 5/10 in Gent en op 13/10 in Leuven en op 13/12 binnen het Lerend Netwerk Zorgzame buurt-netwerk van de Thomas More Hogeschool. De reden van dit succes is deels te danken aan de stappen die BAZ zette om haar expertise mee in te bedden in het ondersteuningspakket dat aangeboden werd aan de projecten Zorgzame Buurten. Even situeren: In 2021 werd vanuit het departement Welzijn een grote projectoproep gelanceerd waarbij steden en gemeentes, (zorg)organisaties, verenigingen en burgerinitiatieven aangemoedigd werden projectvoorstellen zorgzame buurten in te dienen. Er werden 114 projecten geselecteerd die op 1 maart 2022 van start gingen. Ter ondersteuning van deze projecten werd aan de Koning Boudewijnstichting de opdracht gegeven een consortium op te richten van experts rond de thema's waar de zorgzame buurten mee aan de slag zouden gaan. Het opmaken van een buurtanalyse was daar één van de kernthema's, naast omgaan met diversiteit, aan de slag gaan met een veranderingstheorie. Vanuit BAZ namen we deel aan de planningsdagen van de KBS en dienden we ook een aantal vormingsvoorstellen in, waarbij we het thema buurtanalyse opentrokken en niet als een doel op zich uitwerkten maar als een middel om aan gemeenschapsvorming te doen. Dit bleek aan te sluiten bij de vragen die leefden bij de vele projectmedewerkers die voelden dat de kwantitatieve buurtanalyse weinig of geen 'beweging' bracht in hun buurt. Samen met de Thomas More Hogeschool werkten we een vormingsdag uit en een promofilmpje: Zorgzame Buurten - Buurtanalyse - YouTube Ook het VVSG toonde interesse en bood de workshop 2x aan. Hierop waren vooral medewerkers van LDC's en sociale huizen aanwezig, die in het kader van het nieuw decreet rond LDC ook op zoek waren naar hoe ze de buurt meer konden betrekken.

Stand van zaken eind 2022	Op basis van een bevraging van de lopende projecten Zorgzame Buurten werd het thema gemeenschapsopbouw en kracht- en talentgericht werken weerhouden voor de 2 ^{de} vormingsreeks die in 2023 aan alle projecten aangeboden wordt. BAZ zal in elke provincie een workshop verzorgen. Om deze workshop te promoten werd een kleine video gemaakt waar BAZ ook aan meewerkte (te zien via deze link: Frame.io).
Lessons learned	De kracht van BAZ zit in het feit dat onze expertise opgebouwd is vanuit de praktijk, vanuit een zeer sterke visie. Ze is ingebed in de realiteit, kan geïllustreerd worden aan de hand van voorbeelden en ook de worsteling en zoektocht is ons niet vreemd. Dit slaat aan bij de deelnemers van de workshops die ook allemaal heel zoekende zijn Het is een winst te investeren in netwerking en aansluiting te zoeken bij bestaande/nieuwe ontwikkelingen en projecten. Dit loont omdat je zo als samenwerkingsverband naam krijgt in de sector en je als het ware beroep kan doen op hun promo-campagne en bekendmakingspistes, iets wat als BAZ zelf zeer moeilijk is.

1.5. Opstarten lerend netwerk rond duo- of buddymethodiek

Doel	Het lerend netwerk rond de duomethodiek heeft tot doel om kennis te delen en het innoverend vermogen van de deelnemers te versterken. Er zijn dus tal van voordelen: • Kennisdeling door kruisbestuiving • Nieuwe dynamiek, ideeënbevruchting en innovatief denken. • Toegang tot expertise, snellere verspreiding praktijkervaring en vlottere probleemoplossing. • Het netwerk bouwt aan sleutelcompetenties • Frisse ideeën, nieuwe contacten en een goede bodem voor kenniscreatie • Aanwakkeren van de motivatie van medewerkers • Samen naar oplossingen zoeken voor gemeenschappelijke problemen • Mogelijkheid tot zelfreflectie. • Buitenstaanders kunnen vanuit hun eigen achtergrond en ervaringen heel wat bruikbare suggesties aanreiken. •
Procesverloop	Eerst werden gesprekken aangegaan met VVSG om te toetsen naar hun interesse en ervaring binnen dit domein. Daarnaast was het essentieel om een zicht te krijgen op de bestaande buddywerkingen in Vlaanderen, teneinde goed voorbereid te zijn op het initiëren van het Lerend Netwerk en gericht uit te nodigen. Het proces liep als volgt: • Q1&2 Voorbereidende fase: opmaak plan van aanpak Lerend Netwerk • Q3 Opmaak lijst van mogelijke kandidaten voor het Lerend Netwerk • Q4 Eerste uitnodiging voor het Lerend Netwerk en verdere verdieping in de bestaande buddywerkingen in Vlaanderen
Stand van zaken eind 2022	Het bleek niet evident om een lerend netwerk van de grond te krijgen. Eind 2022 hebben we een concept uitgewerkt dat aansluit op de workshop rond de duomethodiek. We hadden gehoopt dat deelnemers van de workshop interesse zouden hebben om met het geleerde aan de slag te gaan en tot uitwisseling te komen in het lerend netwerk. Omwille van het feit dat de workshops niet doorgingen, kregen we ook geen kandidaten voor het lerend netwerk. We hopen dat dit in 2023 wel mogelijk zal zijn.
Lessons learned	De uitwerking en planning van het Lerend Netwerk was geen sinicure . Er was nood aan afstemming met VVSG, maar evengoed met bestaande organisaties om te bepalen welke insteek aanvullend/verrijkend/vernieuwend kon zijn. Maar zicht krijgen op de bestaande duo-werkingen in Vlaanderen bleek een hele uitdaging. Er zijn tal van duo-werkingen, vaak gebonden aan projectsubsidies en ze worden in verschillende contexten opgezet. Deze versnippering bemoeilijkte de gerichte communicatie.

1.6. Studiedag rond belang duo- of buddymethodiek, Turnhout

Doel	Plannen van een studiedag in Turnhout
Procesverloop	Eerste voorbereidingen werden getroffen om als afsluiter van een Leaderproject rond het inzetten van de duo-methodiek in een landelijke context, een studiedag te organiseren in nauwe samenwerking met BurgersAanZet en de provincie Antwerpen. De studiedag werd als volgt opgevat: 1. Welkomstwoord Kathleen Helsen 2. Buddy's in de strijd tegen plattelandsarmoede 3. De rol van burgers in het uitbouwen van een tweede welzijnspijler 3. Verschillende netwerkversterkende modellen 4. Rol van de overheid in de vermaatschappelijking van de zorg 4. Panel: de do's en don'ts van burgerinitiatieven bestaande uit BAZ - beleidsverantwoordelijke – burger - ondernemer PAUZE 5. Breakouttafels waarin een aantal thema's worden besproken 6. Bevindingen 7. Slotwoord
Stand van zaken eind 2022	Op dit moment ligt dit idee stil. We hopen dit in 2023 terug op te nemen en mikken hierbij op najaar 2023 zodat er voldoende tijd is om de juiste doelgroep tijdig, doordacht en wervend aan te spreken.
Lessons learned	Wanneer je zo'n studiedag wil organiseren met andere partners ben je ook afhankelijk van hen ivv de concrete realisatie. Deze studiedag is niet doorgegaan omwille van agendaproblemen van de gedeputeerde. Wat jammer is. Het leert ons dat we veel meer tijd moeten rekenen om zo iets effectief op poten te zetten.

2. Strategische doelstelling:

BurgersAanZet toont via minstens 5 proefprojecten haar expertise als visie-gedreven en parktijkgerichte ondersteuner en stimulator.

2.1. Projecten die vertrekken vanuit burgers

2.1.1. Vriendengroep van mensen met en zonder beperking

Doel	Verderzetten van de ondersteuning van BAZ aan dit burgerinitiatief dat reeds in 2020 van start ging. Doel in 2022 was de groep verder te ondersteunen om zelf hun weg te zoeken, hun talenten in te zetten, om te gaan met conflicten en daarbij steeds de regie bij hen te laten. Uiteindelijk streven we naar een goed draaiende groep waarbij ieders rol duidelijk is, waar systemen en gewoontes geïnstalleerd zijn die voor iedereen werken, die continuïteit bieden en waardoor beslissingen en stappen samen kunnen worden genomen.
procesverloop	Voorgeschiedenis (2020-2021): Deze groep werd begin 2020 opgericht door Bart Seghers, vanuit een wens naar vriendschappelijk contact met andere mensen. Hij richtte een facebookgroep op die hij samen met een kleine kerngroep beheert. Daar vinden mensen in een veilige omgeving altijd iemand om mee te chatten. De Facebookgroep groeide ondertussen uit tot meer dan 200 leden. Iedereen is welkom, ook mensen zonder beperking. De kerngroep zorgt dat alles blijft draaien. Iedereen neemt, vanuit zijn of haar talenten een aantal taken op zich. Zo zijn er een aantal mensen die bijna dagelijks zorgen voor een mooie ochtend- en avondgroet. Meer info: https://www.facebook.com/groups/1153121718375674 BurgersAanZet ondersteunde de groep in 2021 om vanuit de online babbelen activiteitengroep ook fysieke bijeenkomsten te organiseren. De groep van Bart slaagde erin om op 16 oktober 2021 een eerste grote fysieke bijeenkomst te organiseren. Er kwam 75 mensen opdagen en ook de burgemeester van Brugge was present. BAZ ondersteunde hen om zelf hun weg te zoeken, hun talenten in te zetten en om te gaan met conflicten. Vooral op moeilijke momenten was het een zoektocht en uitdaging om de regie bij hen te laten. Sommige partners hebben onderweg afgehaakt, maar de partners die mee in bad gingen, deden dit met respect voor het eigenaarschap van de groep. Het werd een mooie bijeenkomst. Procesverloop in 2022: Om de ervaringen, sterktes en leerpunten in het coachingstraject dat vanuit BAZ in 2021 werd opgezet te borgen, gebeurde in de zomer van 2022 een uitgebreid diepte-interview met de BAZ-medewerker die de groep begeleid had.

Stand van zaken eind 2022	Naast de ervaringen van de medewerker wilden we ook de initiatiefnemers en enkele deelnemers bevragen. Dit gesprek heeft door verschillende omstandigheden jammer genoeg nog niet plaatsgevonden (val, ziekte, overlijden...) en diende uitgesteld te worden naar 2023. Bedoeling is om nadien vanuit deze gesprekken te komen tot enkele lessons learned die ook kunnen ingezet worden bij het coachen en faciliteren van gelijkaardige initiatieven. Uiteraard gaan we daarbij ook na of en op welke manier BAZ de groep kan ondersteunen in hun doelstellingen.
Lessons learned	Oorspronkelijk kreeg de groep vanop afstand begeleiding vanuit Trefpunt Zelfhulp. Maar na een tijd werd duidelijk dat er nood was aan meer intensieve ondersteuning waarbij iemand als go-between samen met de groep de vertaalslag kon maken. De organisatie van de eerste fysieke samenkomst in 2021 zette de groep sterk onder druk: er dienden grote beslissingen genomen te worden, iets waar de groep nog niet klaar voor was. De rol van BAZ was dan ook de groep als groep te ondersteunen: hen te helpen om gedragen basisbeslissingen in groep te maken, lijnen te trekken, opties en keuzes uit te klaren, gewoontes en systemen te installeren, enz. Belangrijk hierbij was om vooral zelf niet te sturen, over te nemen of beslissingen te nemen. Daarnaast was ook de begeleiding van het groepsgesprek zeer cruciaal: zorgen dat iedereen aan bod komt, vragen of iedereen mee is, zorgen dat zaken afgeklopt worden. Mensen in kwetsbare situaties zijn mensen die vaak gekwetst worden en ook soms ook andere kwetsen. De relaties zijn vaak direct, extreem en gespannen. Dat vraagt om een zeer verbindende begeleiding die veel tijd neemt om het vertrouwen samen op te bouwen, de plooiën opnieuw glad te strijken en samen te bekijken hoe bepaalde zaken niet meer kunnen gebeuren. De vraag die nu voorligt is of en hoe de begeleiding van deze groep kan worden losgelaten. Interessant zou zijn om nu te kijken waar ieders kracht, talent en goesting ligt naast welke rollen en taken er moeten worden vervuld. Misschien zijn enkele betrokkenen geïnteresseerd om de groepsbegeleiding mee op zich te nemen. Deze mensen zouden dan vanuit BurgersAanZet ondersteund kunnen worden. Dus niet: BurgersAanZet begeleidt de groep. Maar eerder: BurgersAanZet begeleidt de vrijwillige begeleider van de groep.

2.1.2. Initiatief van burger uit Laakdal rond opzetten van een huiswerkbegeleiding

Doel	Een burger uit Laakdal had interesse om een initiatief voor huiswerkbegeleiding of een buddywerking voor schoolgaande jongeren op te zetten.
procesverloop	Gesprek met deze man om de mogelijkheden te verkennen. Hij startte alvast een buddy-opleiding en werd ondertussen buddy van een jongere in een bijzonder kwetsbare situatie als eerste aanzet om een mogelijk initiatief in een tweede fase uit te bouwen. De concrete vraag naar het opzetten van een huiswerkbegeleiding was niet meer actueel
Stand van zaken eind 2022	Voorlopig neemt deze burger zelf een engagement op als buddy om vanuit deze ervaring in een latere fase eventueel zelf een initiatief op te zetten in Laakdal
Lessons learned	Burgers die vanuit betrokkenheid, engagement en goesting een nieuw initiatief willen opstarten is zeer bewonderingswaardig. Jammer genoeg komt er nadien een soort wake-up call waarbij de burger voelt dat het vormgeven van het idee niet zo evident is en dat er een grondige analyse dient te gebeuren van de vraag en wat hiervoor nodig is. BAZ zou hier weldegelijk een belangrijke rol in kunnen/moeten spelen. In dit verhaal zijn we hier nog onvoldoende in geslaagd. We hopen dat we bij nieuwe vragen van meer betekenis een meer ondersteunende, faciliterende en motiverende rol kunnen opnemen.

2.1.3. Elk kind telt!

Doel	De verantwoordelijke van het Antwerps initiatief 'Elk Kind telt' wilde via een burger in Turnhout een gelijkaardige werking opzetten.
Procesverloop	Er volgde een gesprek met deze dame in kwestie om dit initiatief voor de Turnhoutse scholen te nemen. Zij haakte evenwel af. Ondertussen is er een Turnhoutse onderwijsinstelling die interesse heeft om een eigen buddywerking op te zetten binnen de school.
Stand van zaken eind 2022	De oorspronkelijke vraag naar een project zoals 'Elk kind telt' evolueerde naar een vraag naar het uitbouwen van een eigen buddywerking in de school. Maar eind 2022 was dit alles nog niet concreet.
Lessons learned	Ook hier leerden we dat een idee van een burger veel meer gekosterd moet worden opdat het zou leiden naar een concreet plan. Een burger alleen kan dit niet. Zoeken naar partners die hier mee hun schouders willen onder zetten is een rol die BAZ in 2023 verder hoopt op te nemen. Want komt die omkadering er niet, dan dooft het enthousiasme van de burger na een tijd uit.

2.1.4. Burgerfestival in Herentals

Doel	Aanleiding: De programmatie van cultuurcentrum 't Schaliken in Herentals is momenteel zeer traditioneel, binnenshuis, weinig outreachend en het bereikt de "witte middenklasse" van Herentals. Vier bestuurders van het cultuurcentrum hadden de wens een meer laagdrempelig en toegankelijk aanbod uit te werken, buiten de muren en naar de mensen toe, de stad in. Deze intentie leidde tot een visietekst, waar niet echt mee aan de slag gegaan werd. Vanuit onvrede met de "statische" programmatie van 't Schaliken nam een groep burgers het initiatief om tijdens de zomer van 2023 een ander aanbod uit te werken om zo te bewijzen dat het ook anders kan. Het alternatief: De zomer van Herentals in 2023 met als uitgangspunten: transversaal, laagdrempelig, gratis, toegankelijk, buiten de muren, naar de mensen toe, de stad in. De groep wil een laagdrempelige en verrassende ontdekking organiseren op diverse locaties en tijdstippen op het grondgebied groot Herentals (tussen 1 juni en 30 september te bepalen), waarbij personen, verenigingen en bedrijven uit groot Herentals zorgen voor een kwalitatief aanbod van allerhande activiteiten die mensen uit Herentals en wijde omgeving verbinden vanuit de goesting om samen vrije tijd te beleven. In aanloop van dit alles willen de initiatiefnemers een grote diversiteit van mensen bereiken om zo een groot draagvlak te creëren. Opstart: Vier van de bestuurders hebben een werkgroep opgericht om de zomer van Herentals uit te werken. Hun eerste werk was om vanuit hun eigen netwerk mensen enthousiast te krijgen en te kijken of dit idee haalbaar was. Bedoeling was om een werkbaar kernteam op te richten die de zomer van Herentals zal realiseren vanuit vrijwillig engagement. Twee van de vier bestuurders waren bereid deel uit te maken van dit kernteam. Er werd op zoek gegaan naar financiële middelen en op 26 maart, 20 april, 11 mei en 22 juni gingen informatie-avonden door. Vraag aan BurgersAanZet: De vraag van de werkgroep aan BAZ was oorspronkelijk een vraag naar handvaten en tools om hun geplande informatiedagen zo goed mogelijk aan te pakken zodat mensen goesting kregen om ook in de uitvoerende fase mee aan de slag te gaan. De werkgroep hoopte door de ondersteuning vanuit BAZ een goede start te maken én een zo groot mogelijke diversiteit van mensen te bereiken.
procesverloop	Op basis van telefonische contacten werden binnen BAZ een aantal handvaten en tools verzameld die in een eerste voorbereidend gesprek op 9 april 2022 werden overlopen zodat de werkgroep de informatieavonden van 26 maart en 20 april meer participatief en goestinggevend kon aanpakken. Dit werd positief onthaald. Nadien kwam een tweede vraag, met name hoe de diversiteit van de deelnemers aan de werkgroep te verhogen. Hiervoor nam een BAZ-medewerker deel aan de informatieavond op 11 mei 2022 om mee na te

	denken hoe een grote diversiteit van mensen te bereiken om een groot draagvlak te creëren. De vragen die daar vanuit BAZ gesteld werden, zette de werkgroep aan het denken en vanuit dat overleg groeiden ideeën die de werkgroep ertoe aanzette om meer pro-actief mensen, verenigingen en organisaties te gaan aanspreken die niet spontaan naar de informatiemomenten kwamen. We lieten hen beseffen dat het inzetten op een grote, inclusieve en diverse groep betrokkenen tijd vergt én respect voor het verschillende tempo van de mogelijke geïnteresseerden. Er werden ideeën gegeven om in plaats van in te zetten op één zeer gedreven, actieve werkgroep meerdere sporen te ontwikkelen, waardoor mensen op hun eigen tempo hun steentje konden bijdragen. Op 30 juni volgde een afrondend gesprek met de kerngroep. De input van BAZ had hen aan het denken gezet. Het was duidelijk geworden dat er veel krachten in de groep aanwezig waren, mensen met expertise en netwerk. Het ontbrak hen niet aan ideeën, krachten en organisatietalent, maar het werd duidelijk dat temporiseren, vertragen en nog veel meer afstemmen zal leiden naar een hopelijk schitterende en iets meer inclusieve zomer van Herentals!
Stand van zaken eind 2022	Ons engagement in dit verhaal was in de zomer van 2022 afgerond.
Lessons learned	Waar er mensen samen komen met een 'middenklasse' achtergrond wordt er vaak snel geschakeld. Te snel soms. Alhoewel hun intentie en bereidheid er echt is om mensen in kwetsbare situatie te bereiken en te betrekken, is het moeilijk om dit ook werkelijk te realiseren. Dit omwille van hun snelheid in ideeën, krachten en organisatietalenten.

2.1.5. Inclusief woonproject in Gavere

Doel	Binnen De Lork in Gavere wordt gestreefd naar inclusief wonen. Het gaat om een assistentiewoning met een 40-tal wooneenheden. Momenteel staan ze voor een ommekeer. Een nieuwe generatie ouderen met een (toekomstige) zorgnood stapt in en het bestuur nam de beslissing om het bestaande concept om te buigen naar een inclusief-wonen-project. Naast ouderen zullen ook jongeren met een fysieke beperking, mensen met een psychische kwetsbaarheid die uit een residentiële setting komen, mensen met te weinig financiële middelen voor de reguliere huurmarkt enz. welkom zijn. Er is ook een vrijwilligerswerking (her)opgestart en deze werken allerlei activiteiten uit voor de bewoners. Meer en meer zien ze dat er bij de bewoners jongeren en ouderen opstaan die ook een rol en een functie willen hebben bij de werking van de woning. Dit botst af en toe, jammer genoeg met het bestuur. Elke aanvaring wordt als problematisch ervaren. Ze zijn op zoek naar manieren om bewoners met elkaar in verbinding te brengen. En momenteel is het water soms heel diep. Vraag aan BurgersAanZet: kunnen wij inspireren met visie, handvaten, manieren en ervaringen om mensen te verbinden zodat diversiteit niet altijd meer als een probleem wordt gezien.
procesverloop	Deze zeer boeiende vraag waar we vanuit BAZ graag mee aan de slag wilden gaan werd op aandringen van het bestuur van De Lork zelf na ene tijd omgebogen naar een vraag naar bekendmaking van Lus vzw, één van de partnerorganisaties van BurgersAanZet. Men voelde dat het opzetten van een ondersteuningstraject een stap te ver was en dat er eerst nood was aan het zoeken naar een gemeenschappelijke basis over het belang van kwaliteit van leven, het omringd zijn, het versterken van het eigen persoonlijk netwerk. Een informatiemoment over deze basisvisie, vertrekkend van het concrete aanbod van Lus vzw werd georganiseerd voor de leden van de raad van bestuur, de leden van de algemene vergadering, permanente, vrijwilligers en verplegend personeel. Het werd gezien als een belangrijke eerste stap om met deze actoren een eerste stap te zetten om de neuzen in dezelfde richting te krijgen. In de hoop dat dit de start wordt van een constructief vervolg dat terug in de schoot van BAZ kan worden ondersteund.
Stand van zaken eind 2022	Na het infomoment werd er vanuit De Lork -voorlopig- geen bijkomende vraag meer gesteld.
Lessons learned	Soms is er bij zo'n vragen nood aan een voortraject, waarbij je op het tempo van alle betrokkenen stappen vooruit kan zetten en misschien zelfs met de verschillende actoren een apart traject loopt om de neuzen allemaal in dezelfde richting te krijgen. In zo'n processen is het belangrijk om flexibel te kunnen schakelen en vlug te reageren, zodat je de mensen en het proces niet verliest. Dit is in deze te weinig gebeurd.

2.1.7. Buren voor buren, Tienen

Doel	Aanleiding: In Kuntich is er in 2020 een Kuntichcomité opgestart. Naar het voorbeeld van Buren voor Elkaar in Hoegaarden. Het project vertrok van een burenhulpsysteem, maar werd heel vlug aangevuld met andere initiatieven die bijdragen aan een zorgzame buurt: o.m. huiswerkbegeleiding, taalduo's voor anderstalige nieuwkomers, tweewekelijkse namiddagactiviteiten (o.m. voor senioren), inzamelactie BOM, kinderparlement, samen koken. Het Kuntichcomité is deel van Buren voor Buren Tienen. Met een dertigtal partners proberen ze de bestaande buurtwerkingen te versterken om te komen tot zorgzame buurten. De hoofdpartner van Buren voor Buren Tienen is Samana, dat haar eigen werking wil verruimen. Burenhulp is meer dan boodschappen doen, het is een systeem om mensen in een kwetsbare situatie te ondersteunen, welke algemene doelstelling ook Samana wil verkennen en wellicht eveneens sociaal-geëngageerde mensen als dorpscomitéleden zal aanspreken. Vragen aan BurgersAanZet: Het buurtcomité kwam met een hele lijst aan vragen, waarbij er een groot aantal betrekking hadden op hun operationele werking: zo was er een gemis aan een duurzame, professionele coördinatie (incl. een centraal telefoonnummer), administratieve ondersteuning met een minimum aan registratiedocumenten, financiële opvolging, maar evengoed was er nood aan ondersteuning bij promotie, bekendmaking en communicatie (website, sociale media, enz.). Naast deze organisatorische vragen gaf het buurtcomité ook aan dat het niet altijd evident was om vrijwilligers te werven en hen te ondersteunen om bv ook bij kwetsbare doelgroepen aan de slag te gaan. Het buurtcomité had het gevoel dat ze de meest kwetsbare mensen niet bereikten en ze hadden ook geen idee hoe ze dit met vrijwilligers konden aanpakken. Tijdens het overleg tussen het buurtcomité en BAZ bleek dat er ondertussen een zorgzame buurtproject was opgestart waar het Kuntichcomité deel van uitmaakte en waarbij Samana als penhouder aan de slag ging met de verdere uitrol van het Buren voor Buren-verhaal. Er werd beslist de focus van de ondersteuning vanuit BAZ te leggen op de detectie van kwetsbare groepen. De vragen die voorlagen waren: "Hoe vinden we deze mensen?" en vooral: "Hoe gaan we op een krachtgerichte manier met hen in gesprek?"
procesverloop	In 2022 vonden reeds twee verkennende gesprekken plaats. In voorjaar gaan we verder in dit project
Stand van zaken eind 2022	We houden ons klaar om dit project in 2023 verder uit te rollen!
Lessons learned	In dit project merkten we heel erg de verstrengeling van projecten/belangen die dikwijls spelen in zo'n projecten die van onderuit ontstaan. Hoe laat je als organisatie de regie en het eigenaarschap bij de burgers maar biedt je hen toch de nodige ondersteuning en expertise om verder te kunnen. De nood van burgers aan bv praktische ondersteuning zorgt er vaak voor dat een burgerinitiatief 'ingepalmd' wordt door grote organisaties

2.2. Projecten gericht op burgerparticipatie

2.2.1. Burgerplatform ELZ Vlaamse Ardennen

Doel	Context en aanleiding: ELZ Vlaamse Ardennen wil graag meer burgers betrekken in de zorgraad. Meer nog, ze wil graag samen met hen aan de slag om een doeltreffende en kwaliteitsvolle eerstelijnszorg aan te bieden waarin de burger centraal staat en die toegankelijk is voor iedereen. Momenteel zitten er slechts drie actieve burgers in de zorgraad. Het zijn personen met een zorg- en ondersteuningsnood (PZON), dit wil de ELZ verbreden. Vanuit dat doel wil de ELZ een burgerplatform oprichten: een groep geïnteresseerde burgers en ervaringsdeskundigen die de kans krijgen hun stem te laten horen, ideeën aan te reiken, ens. Dit vanuit de overtuiging dat de burger enkel centraal kan staan als die ook maximaal inspraak krijgt. De doelstelling van het burgerplatform: - Regelmatig overleg met betrokken burgers om het beleid mee te ontwikkelen en vorm te geven o.a. door voorstellen en initiatieven uit de Eerstelijnszone ter advies voor te leggen maar ook ruimte te bieden om ideeën uit te werken.- Opvangen van signalen vanuit eigen ervaringen of ervaringen uit jouw doelgroep om toekomstig beleid vorm te geven.- Betrokkenheid van de individuele burger vergroten en het breed sensibiliseren van maatschappelijke spelers om o.a. veel voorkomende noden te signaleren aan betrokken partners. Vraag aan BurgersAanZet : De medewerkers van de ELZ stuiten op een aantal moeilijkheden: - Veel van de enthousiaste deelnemers spreken vanuit hun eigen particuliere kijk. Maar de ELZ wil op het Burgerplatform eerder een bredere kijk aan bod laten komen om van daaruit na te denken over oplossingen en acties.- Diversiteit van de groep: veel enthousiaste burgers zijn binnengestroomd via de armoedebeweging. Het zou goed zijn als er een meer diverse groep mee aan tafel schuift (ook mensen met een beperking, chronische ziekte, etnisch diverse achtergrond...). ELZ vraagt zich dan ook af hoe ze het burgerplatform kunnen laten evolueren naar een open en diverse groep ipv een gesloten groep. Concreet krijgt BAZ de vraag om de ELZ te ondersteunen in het oprichten van zo een burgerplatform. Voorstel BurgersAanZet: BurgersAanZet zal de medewerkers van de ELZ coachen bij het opzetten van het burgerplatform. BurgerAanZet zal het Burgerplatform mee opstarten, begeleiden en helpen verzelfstandigen.

	Doelstelling: Het doel was om in 2022 een enthousiast burgerplatform te hebben dat: - ideeën geeft en uitwerkt omtrent zorg en zorgzaamheid - signalen doorgeeft aan de zorgraad en de groep PZON - zelfsturend wordt, maar ondersteund door de ELZ - openstaat naar iedereen
procesverloop	Opstartgesprek op 4 maart 2022: Doel: plan uitwerken om op te starten Vorbereidend gesprek op 20 april 2022 (online) Bijeenkomst 1 op 21 april 2022: Doelstelling: kennismaking en goesting genereren Vorbereidend gesprek op 24 mei 2022 (online) Bijeenkomst 2 op 2 juni 2022: Doelstelling: manier van werken zoeken, eerste thema's uitwerken, nadenken over openheid en diversiteit, nadenken over signaliseren aan de zorgraad en communiceren naar de buitenwereld. Vorbereidend gesprek op 7 september 2022 (online) Bijeenkomst 3 op 8 september 2022: Doelstelling: Verdieping van een eerste thema (geestelijke gezondheidszorg) Vorbereidend gesprek 13 oktober 2022 (online) Bijeenkomst 4: Doelstelling: Samen nadenken over het burgerplatform (visie, manier van werken, communiceren...) Vorbereidend gesprek op 18 november 2022 Bijeenkomst 5 op 22 november 2022: Doelstelling: terugblikken en vooruitblikken (waar staan we en wat gaan volgend jaar aanpakken) Evaluatiegesprek op 24 november 2022
Stand van zaken eind 2022	Omwille van uitdagingen in deze proeftuin willen we deze proeftuin nog niet onmiddellijk loslaten, maar ook in 2023 verder in te zetten op de begeleiding van dit Burgerplatform. Dit met als doelstelling 1. het Burgerplatform te verzelfstandigen 2. de rol van de ELZ-medewerkers scherp te krijgen en nog iets meer in te zetten op hun leerproces en 3. de inbedding van het Burgerplatform transparant te maken.
Lessons learned	Tijdens de uitvoering van deze proeftuin blijkt dat er nog heel wat knopen zitten. Het opzetten van het Burgerplatform gaat goed, maar er is nog een heel proces te gaan in het verzelfstandigen van dit Burgerplatform. Het gaat dan om duidelijke visie, manier van werken, wie neemt welke rollen op, hoe wordt het burgerplatform ondersteund door de ELZ, hoe wordt er gecommuniceerd, hoe wordt het verslag gemaakt en gedeeld... ? Vele items die naast het bespreken en signaleren van inhoudelijke thema's en kwesties ook tijd vragen om grondig vast te pakken. Daarnaast moet er langer stilgestaan worden bij hoe zo een Burgerplatform wordt ingebed binnen de ELZ en hoe medewerkers van de ELZ daarmee omgaan. Welk mandaat heeft het Burgerplatform, is de inbedding binnen het geheel transparant, hoe ver is de ELZ en zijn de medewerkers bereid om te gaan om er een echt inclusief verhaal van te maken. Zijn ze bereid het tempo te aanvaarden van het Burgerplatform, weg te stappen van een vergadercultuur, extra inspanningen te doen om mensen in meer kwetsbare situaties te bereiken en langdurig te betrekken.

2.2.2. Vraag vanuit Interlokale vereniging Baldemore

Doel	Via besprekingen en het opzetten van een mogelijke samenwerking wil BAZ interlokale samenwerkingen aanzetten om de kracht van burgers in te zetten voor personen die leven in een kwetsbare situatie.
Procesverloop	Verdergaande op de ervaringen van de ArmenTeKort buddywerking, die in de gemeenten Balen, Dessel, Mol en Retie liep van 2019 tot eind 2020, werden gesprekken gevoerd met de Interlokale samenwerking Baldemore om te verkennen of de duo-methodiek ook breed naar andere doelgroepen zou kunnen ingezet worden. Het was zoeken naar de richting die de gemeentebesturen wilden opgaan. Baldemore besliste uiteindelijk om de duo-werking zelf verder uit te bouwen.
Stand van zaken eind 2022	Deze verkenning eindigde in de loop van 2022.
Lessons learned	Vandaag investeert de overheid voornamelijk in professionele hulpverlening. De omslag naar een echte vermaatschappelijking van de zorg is er (nog) niet. Deze omslag kunnen gemeentebesturen pas maken indien zij met een andere en ruimere bril kijken naar de zorg voor mensen in een kwetsbare situatie. Want niet enkel de professionele hulpverlener, maak ook burgers kunnen mee het verschil maken. Daarnaast is er nood aan een minder instrumentele kijk op de inzet van vrijwilligers. De professional dient daarom te evolueren naar een rol als coach van burgers die zich willen engageren. Het is vaak een kwestie van loslaten en vertrouwen geven aan geëngageerde vrijwilligers. Hiermee hebben professionele hulpverleners het niet altijd makkelijk; het vraagt een ander soort ingesteldheid en nieuwe competenties. Het vraagt ook de nodige bandbreedte om deze mindshift te kunnen maken; geen evidentie nu lokale besturen worden belast met tal van extra taken, zoals de organisatie n.a.v. de Coronacrisis, de opvang van vluchtelingen en de toename aan dossiers nav de energiecrisis.

2.2.3. Vraag vanuit VIVEL

Doel	Context: Eén van de basisopdrachten van het Vlaams Instituut voor de Eerste Lijn (VIVEL) is de zorgraden ondersteunen. De zorgraden zijn de bestuursorganen van de eerstelijnszones (ELZ) in Vlaanderen. Elke zorgraad is samengesteld uit een aantal vertegenwoordigers vanuit welzijn (WZC, CAW...), Gezondheid (huisartsen, apothekers, thuisverpleging...), het lokaal bestuur, maar ook vanuit de groep personen met een zorg- en ondersteuningsnood, burgers dus. Deze laatste groep moet als het ware de stem van de burgers binnenbrengen in de eerstelijnszone. Vaak heeft deze groep maar een beperkt aantal zitjes binnen de zorgraad en worden zij als burgers gevraagd om in een professionele setting mee te draaien. Een context waarin hun burgerkracht of -stem vaak geen expliciete plaats krijgt. VIVEL ondersteunt de zorgraden ook rond dit thema. Vraag aan BurgersAanZet: Omdat BurgersAanZet heel wat expertise heeft opgebouwd over het betrekken van burgers, zijn er verschillende vragen geweest aan BurgersAanZet om de doelgroep (medewerkers van ELZ's) van VIVEL mee te ondersteunen en inspireren over hoe men burgers en personen met een zorg- of ondersteuningvraag kan betrekken in de werking van een zorgraad. Doelstelling: ELZ's inspireren over het betrekken van burgers/personen met een zorg- en ondersteuningsnood in de zorgraden en hun stem een volwaardige plek geven.
procesverloop	• In 2021 werd de vraag naar ondersteuning reeds gesteld (hoe kunnen we op een goede manier burgers betrekken in de werking van de zorgraad?). Omdat er bij de oprichting van de zorgraden toen ook vele andere kwesties speelden, heeft VIVEL dit thema verschoven naar 2022. • BurgersAanZet werd vervolgens in 2022 gevraagd om deel te nemen aan een diepte-interview uitgevoerd door Hefboom om haar expertise hieromtrent te delen (21 januari 2022). • Vervolgens nam een BAZ-medewerker deel aan de denk- en werkdag rond "Het betrekken van personen met een zorg- en ondersteuningsnood" op 24 maart 2022 om op die manier de expertise van BurgersAanZet in te brengen. • Tot slot gaf BurgersAanZet tweemaal een uitgebreide uiteenzetting (6 en 20 oktober 2022) over de ervaringen die werden opgebouwd tijdens een proeftuin waarbij BurgersAanZet de ELZ Vlaamse Ardennen ondersteunde in het opzetten en begeleiden van een Burgerplatform (zie eerder). Hiervoor werden naast een presentatie ook twee filmpjes gemaakt met interviews: eentje met een stafmedewerker van een ELZ en eentje met een burger om het perspectief en de stem van de burger voorop te stellen.
Stand van zaken eind 2022	Naar aanleiding van de uiteenzettingen en overlegmomenten kreeg BAZ van nog enkele ELZ vragen naar ondersteuning, inspiratie e.d. deze worden in de loop van 2023 verder verkend. We hopen dat we naast het project met het Burgerplatform in de Vlaamse Ardennen nog in minstens 1 andere ELZ een proces op gang kunnen brengen. Daarnaast willen we in 2023 verder afstemmen met VIVEL waar en hoe BAZ een meerwaarde kan betekenen.

Lessons learned	BAZ moet tijd investeren in de verdere uitbouw van goede samenwerkingsverbanden en partnerschappen. We hebben vanuit BAZ wel wat te bieden aan de ELZ en zouden zo een meerwaarde kunnen betekenen in de veelheid aan taken die VIVEL dient op te nemen.

2.2.4. Vraag vanuit serviceclub

Doel	BAZ geeft waar nodig ondersteuning aan initiatieven van burgers.
procesverloop	Rotary Club Turnhout wil een duo-werking opzetten voor het begeleiden naar werk van vluchtelingen. Zij hadden gesprekken gevoerd met Duo-for-a-Job maar wilde toch een eigen werking opzetten. Zij vroegen advies rond het opzetten van zo'n duo-werking, de mogelijkheden van opleiding, de matching en opvolging van de duo's. Mits enkele gesprekken vonden zij zelf al snel de weg die ze moesten bewandelen. Ondertussen is de werking opgestart en nam één van de initiatiefnemers deel aan een buddy-opleiding van ATK.
Stand van zaken eind 2022	Na de opstartgesprekken is de Rotary Club Turnhout zelfstandig aan de slag.
Lessons learned	Tijdens de gesprekken bleek onze input over het belang van goede, ondersteunende coaching van de vrijwilligers een meerwaarde. Dit is een essentiële voorwaarde voor het succesvol uitbouwen van een buddywerking, maar één die vaak over het hoofd gezien wordt. Daarenboven hangt, wanneer het initiatief komt van burgers, veel af van de drive, inzet en competenties van diegene die het burgerinitiatief wil verwezenlijken.

2.2.5. Vraag vanuit Geel

Doel	De stad Geel wil zelf een uitgebreide duo-werking opzetten. BAZ kan hierbij ondersteunen.
Procesverloop	Er werden gesprekken opgestart met de stad Geel en in haar kielzog de 5 andere gemeenten van de cluster Zuiderkempem, die ook deel uitmaken van de EersteLijnsZone Zuiderkempem. Zij willen een brede duo-werking opzetten en zochten naar middelen om dit te realiseren. Ze dienden hiervoor een aanvraag in bij het Plan Samenleven. Deze aanvraag werd in het najaar goedgekeurd en middelen worden ter beschikking gesteld. BAZ zal de stad Geel en cluster van gemeenten verder begeleiden in 2023.
Stand van zaken eind 2022	Deze proeftuin krijgt in 2023 zeker een vervolg!
Lessons learned	Naast de extra belasting van de laatste jaren, zijn gemeentebesturen vaak te klein en ontbreekt het aan middelen, expertise én mankracht om de omslag te maken en doordacht in te zetten op het uitbouwen van een tweede welzijnspijler. Gemeentebesturen werken dan ook vandaag samen in Interlokale verenigingen, vaak ontstaan rond het thema van 'sociale tewerkstelling'. Omwille van hun schaalgrootte zijn zij makkelijker in staat om een tweede welzijnspijler uit te bouwen en netwerkversterkende modellen samen met burgers in te zetten. Ook de ELZ, waar diverse partners samenwerken over de gemeentegrenzen heen, bieden interessante mogelijkheden voor het uitbouwen van die tweede welzijnspijler. Tot slot is het van belang bij het opzetten van bijvoorbeeld een duo-werking en de verduurzaming ervan, om een analyse te maken van wat nodig is om deze in te richten en welke schaal het meest geschikt is om slagkrachtig te zijn. Vaak worden duo-werkingen immers opgezet onder impuls van projectsubsidies, die op een bepaald moment wegvallen en dan niet duurzaam kunnen worden verdergezet. Tot slot is het belangrijk dat de overheid incentives geeft aan die gemeentebesturen die deze omslag naar een tweede welzijnspijler willen maken. Het Plan Samenleven van Minister Somers is hiervan een mooi voorbeeld.

2.3. Projecten met accent op diversiteit en inclusie

2.3.1. Vrijwilligerspunt Gent, Sport around en Jeugd Dampoort, Gent

Doel	Hoe kan het 'maatschappelijk middenveld' meer inzetten op diversiteit en inclusie en zo 'ruimte' maken en gastvrijheid tonen zodat elke burger kan participeren/een bijdrage leveren? BurgersAanZet zal vanuit haar expertise een aantal workshops en trajecten aanbieden aan organisaties uit het middenveld die hier vragen rond hebben en hiermee aan de slag willen.
Procesverloop Vrijwilligerspunt Gent	1 ^e voorbereidend gesprek over input tijdens een inspiratiedag op 18 maart 2022. 2 ^e voorbereidend gesprek over het aanbieden van de workshop 'Iedereen welkom' in 2023 op 29 september 2022 Op 17 november 2022 tijdens een inspiratiedag over het thema 'toegankelijk/inclusief vrijwilligerswerk' wordt het aanbod van BurgersAanZet bekend gemaakt waardoor verenigingen zich kunnen inschrijven voor een verdiepende workshop in 2023. Meer info: https://www.giveaday.be/nl-be/gent/pilootproject-inclusief-vrijwilligerswerk Eind 2022 werden de data voor de workshop en terugkommoment in 2023 al vastgelegd: 24 januari en 28 februari 2023. Meer info: https://inschrijvingsmomenten.gent.be/Event/Details/df0dce26-355f-ed11-9561-0022489b4f14
Procesverloop Sport Around	Vorbereidend gesprek op 14 januari 2022. Deelname aan de stuurgroep op 17 mei 2022 om input te geven.
Procesverloop Jeugd Dampoort Gent	Vorbereidend gesprek op 16 maart 2022 Input tijdens een vormingsmoment op 27 april 2022 omtrent de strategieën om mensen in kwetsbare situaties te bereiken en betrekken Terugkommoment in september (voorlopig niet doorgegaan)
Stand van zaken eind 2022	De opgebouwde kennis wordt verder verwerkt in een inspiratiegids en workshop die vanaf 2023 kan worden aangeboden. De inspiratiegids bevat voornamelijk een overzicht van strategieën en denkoefeningen om mensen te bereiken en te betrekken. Binnen de workshop komen naast deze strategieën ook oefeningen aan bod om samen na te denken hoe je mensen langdurig kan verwelkomen in je organisatie en worden samen ideeën ontwikkeld om verder aan de slag te gaan.
Lessons learned	We merken dat de insteek die we vanuit de praktijk van werken met mensen met een ondersteuningsnood vanuit de verschillende partnerorganisaties een vernieuwende kijk kunnen binnenbrengen in het grotere verhaal rond diversiteit en inclusie. Nog al te vaak wordt er nagedacht voor mensen ipv met mensen.

3. Strategische doelstelling:

Uitbreiden van BurgersAanZet

Een kind dient eerst te leren stappen voor het kan lopen ...

Als nieuw samenwerkingsverband was er, zeker door de slechte start door Corona, in 2022 tijd nodig om datgene waar BAZ voor staat echt in de praktijk te brengen. We hebben geïnvesteerd in proeftuinen, het uitwerken van workshops e.d. en door concreet aan de slag te gaan zijn stilaan ook mogelijke partners in beeld gekomen. Op de agenda van de stuurgroep voor 2023 staat de opmaak van een plan tot uitbreiding van het samenwerkingsverband.

4. Interne werking

In 2022 evolueerde het BAZ-team stilaan naar een vast team van 4 medewerkers die elk vanuit hun moederorganisatie deeltijds werden vrijgesteld om het uitgewerkte jaarplan te concretiseren en uit te rollen.

Vanuit ATK is dit Suzy Maes, vanuit EKC Louise Van Looveren en vanuit Lus vzw Emilie Van Daele en Geertrui Vandelanotte. Deze laatste nam ook de coördinatie en inhoudelijke en financiële opvolging van het project op zich.

We startten met samen-werk-dagen waarbij we alle binnengekomen vragen samen bekeken, de lopende projecten overliepen en pro-actief acties opzetten ifv de vooropgestelde doelstellingen.

Een overzicht van de data en agenda:

- 25/2: Afronden van 2021 mbt jaarverslag, jaarplan 2022 opstellen mbt prioriteiten en taakverdeling
- 18/3: Voorstelling jaarverslag 2021, verfijning jaarplan 2022, finaliseren van de basisworkshop, voorbereiding startdag Zorgzame buurten, vragen die ondertussen binnengekomen zijn: wie neemt wat op?
- 22/4: Adhv het jaarplan 2022 overlopen we de verschillende acties
 - SD1: inspiratiecentrum Zorgzame BAZ
 - Actie 1: Update website
 - Actie 2: Verhalenbundel
 - Actie 3: Screencast
 - Actie 4: Literatuur
 - Actie 5: Workshops
 - Actie 6: 3 lerende netwerken
 - Actie 7: studiedagen
- Opvolging van vragen die binnengekomen zijn
- SD2: expertisecentrum Zorgzame BAZ
- Thema 1: Bottom-up succesvolle burgerinitiatieven &
- Thema 2: Lokale besturen/zorgraden/organisaties ondersteunen rond hoe burgers betrekken
- 6/5: Hoofddoel: update website, adhv het jaarplan 2022 overlopen van verschillende acties, opvolging van vragen die binnengekomen zijn
- 3/6: Stavaza SD1: update website & andere acties, data voor workshops, locaties, prijssetting & basisworkshop
- Stavaza SD2: lopende projecten & opvolging vragen
- Stuurgroep voorbereiden
- 1/7: Website + mailinglijsten, denkdagen verder uitwerken en concretiseren, basisworkshop en workshop rond duo of buddy-methodiek, aanbod naar ELZ toe
- De inkomende vragen: vraag Vivel; vraag vrijwilligerspunt Gent.
- 26/8: try-out basisworkshop BAZ met aansluitend teamvergadering
- 30/9: Stavaza jaarplan 2022 & planning komende maanden, opvolging van vragen die binnengekomen zijn, aanzet jaarplan 2023
- 16/12: Jaarverslag 2022 en jaarplan 2023

Daarnaast kwam de stuurgroep met afgevaardigden van de 5 partnerorganisaties in 2022 samen op:

7/3: Voorstelling jaarplan 2022 en bespreking jaarverslag 2021 met goedkeuring afrekening

10/6: BAZ als expertisecentrum (Uitklaring Werf 1 en 3), presentatie structuur & herwerkte website, financiële stavaza, eerste aanzet uitbreiding parternetwerk

13/10: Voorstel en bespreking focus & jaarplan in 2023

26/10: Terugblik op 2022 (SD's, resultaten, evaluatie), jaarplan 2023 (focus, profileren, expertise BAZ) en concretisering (begroting, engagement, verdeling uren), nadenken over de meerwaarde BAZ op beleidsniveau

25/11: Jaarplan 2023, wie neemt wat op in 23?, begroting, meerwaarde BAZ in maatschappelijk middenveld, inzet Werf 3